

بته‌جقه و اهمیت آن در جواهرسازی معاصر ایران با تاکید بر آثار ملیله کاری و مینا کاری

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۲۴

کد مقاله: ۵۹۰۸۰

جواد مزنگی^{۱*}

چکیده

جواهرسازی سنتی ایران در چنددهه اخیر نقشمایه‌های مختلفی را برای ارائه به جامعه هدف خود به خدمت گرفته است. این مساله به تکنیک ساخت زیورآلات ارتباط چندانی ندارد. فرم بته‌جقه یا همان پیزلی، در بسیاری از تکنیک‌های سنتی یکی از پر مخاطب‌ترین نقشمایه‌هاست. این فرم با تنوع بسیار و سابقه‌ای طولانی در هنرهای ایران، یک فرم کلی شبیه درخت سرو خمیده دارد. سوال اصلی در این تحقیق آن است که نقشمایه تاریخی بته‌جقه در فرم کلی و عمومی خود، فارغ از تفاوت جزئیات، چه جایگاه و اهمیتی در تکنیک‌های مختلف جواهرسازی معاصر ایران دارد؟ و هدف از تحقیق بررسی توصیفی حضور بته‌جقه در جواهرسازی سالهای اخیر ایران در تکنیک‌های مختلف به ویژه ملیله کاری و مینا کاری است. روش انجام پژوهش توصیفی و شیوه گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای و اینترنتی است. نمونه‌ها از فروشگاه‌های اینترنتی ایرانی فعال در سال ۱۴۰۰ جمع‌آوری شده است. بررسی نشان می‌دهد بر اساس علاقه سازندگان و مصرف‌کنندگان فرم بته جقه (پیزلی) در شکل کلی خود از پرکاربردترین نقشمایه‌های جواهرسازی معاصر ایران در تکنیک‌های گوناگون به ویژه ملیله کاری زنجار و مینا کاری اهواز است. نوع بته‌جقه استفاده شده در اثر، به جغرافیایی ذهنی، خلاقیت و توانایی هنرمند در طراحی و ساخت زیورآلات بستگی دارد و جزییات ممکن است در هر تکنیک تغییر کند.

واژگان کلیدی: بته‌جقه، نقشمایه‌های جواهرسازی ایرانی، زیورآلات بته‌جقه، بته‌جقه در جواهرسازی

۱- دانشجوی سال آخر دکترای مطالعات هنر و صنایع فلز دانشگاه دولتی فرهنگ سنت پترزبورگ